

BHmagazino

ΕΝΑ ΠΡΟΤΖΕΚΤ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ
ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΑΣ ΚΑΙ Η ΕΠΕΤΕΙΟΣ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΤΟΥ
ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΣΑΜΕ ΚΑΙ ΜΙΑΗΣΑΜΕ
ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΥΣ
ΤΑΛΑΝΤΟΥΧΟΥΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΣ
ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ ΕΧΟΥΝ ΣΥΝΔΕΣΕΙ
ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥΣ ΜΕ ΤΟΝ ΧΩΡΟ

5

ΧΡΟΝΙΑ

Κέντρο Πολιτισμού
Ιδρυμα Σταύρος Νιάρχος

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΗΜΟΦΙΛΗΣ ΤΑΣΗ ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΣ ΜΟΝΙΜΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΜΕΣΑ ΣΕ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ
Ν. ΚΑΛΤΣΑΣ Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΚΥΚΛΑΔΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΤΟΥ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
ΜΙΝΤΟΡΙ Η ΝΟ 1 ΒΙΟΛΟΝΙΣΤΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΡΙΕΡΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

ΠΕΝΤΕ ΧΡΟΝΙΑ ΚΙΣΣΗΝ

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΚΟΣΜΑ ΒΙΔΟ ΚΑΙ ΓΙΩΡΓΟ ΝΑΣΤΟ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΝΙΚΟΣ ΚΟΚΚΑΣ, ΑΝΑΡΕΑΣ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ
STYLING ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΕΓΡΕΔΑΚΗΣ

Αυτή τη φορά το στοίχημα ήταν πολύ μεγάλο, το μεγαλύτερο και πιο φιλόδοξο στοίχημα που παίχτηκε στην περιοχή – μια περιοχή, εξάλλου, όπου για δεκαετίες οι άνθρωποι πήγαιναν για να στοιχηματίσουν. Ο λόγος για τη μεγάλη έκταση που φιλοξένησε επί δεκαετίες τον Ιππόδρομο Αθηνών. Όμως το νέο (και τελευταίο) μεγάλο στοίχημα δεν είχε να κάνει με κάποιο ταχύτατο άλογο ή με κάποιον επιδέξιο αναβάτη, εξάλλου ο Ιππόδρομος είχε μετακομίσει αρκετά χρόνια πριν από το Φαληρικό Δέλτα στα Μεσόγεια. Πολιτιστικό ήταν το στοίχημα και δεν αφορούσε μόνο τις Τζιζιφιές της Καλλιθέας, αλλά ολόκληρη την Αθήνα, ολόκληρη την Ελλάδα: Το Ιδρυμα Σταύρος

Νιάρχος ανέλαβε την ανέγερση του Κέντρου Πολιτισμού Ιδρυμα Σταύρος Νιάρχος (ΚΠΙΣΝ), δηλαδή των εγκαταστάσεων όπου θα στεγαζόταν η Εθνική Λυρική Σκηνή και η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος. Πέντε χρόνια πέρασαν από τότε, από τις 23 Φεβρουαρίου 2017, οπότε ο χώρος, ολοκληρωμένος πια, παραδόθηκε επίσημα στο Ελληνικό Δημόσιο. Πέντε χρόνια από τότε που άρχισαν να παίρνουν ζωή τα ευφάντασια κύρια που οχεδίασε ο Ρένιος Πιάνο. Πέντε χρόνια με εκατομμύρια ανθρώπους από κάθε γωνιά της χώρας και του κόσμου ολόκληρου να περπατούν στα ελαφρώς ανηφορικά μονοπάτια του κήπου που μοισχυβολούν λεβάντα και που οδηγούν στον ανοικτό προς τη θάλασσα «Φάρο» ή να βολτάρουν με έναν καφέ ή με ένα παγωτό στο χέρι δίπλα στη μεγάλη δεξαμενή με τα μουσικά σιντιρβάνια της. Σχεδόν πέντε χρόνια με πολλή μουσική (τις παραγωγές της Λυρικής

και όχι μόνο), με πολύ διάβασμα (για τους επισκέπτες της Εθνικής Βιβλιοθήκης που μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα υπερσύγχρονα μέσα της), με εκδηλώσεις και προβολές στον κήπο, με παιχνίδια για τα παιδιά, με αθλητικές δραστηριότητες για όλους. Πέντε χρόνια ακόμα και με ανασκαφές, καθώς η περιοχή με τα έργα που έγιναν, εκτός από την ομορφιά της, άρχισε να αποκαλύπτει και τα καλά κρυμμένα μυστικά της. Κυρίως πέντε χρόνια πνευματικής ανάτασης, χαράς και δημιουργίας, αυτά γιορτάζουμε τώρα. Με μερικούς από τους καλλιτέχνες που έχουν εμφανιστεί και τους ανθρώπους που έχουν εργαστεί στους υπερσύγχρονους χώρους του ΚΠΙΣΝ να σημειώνουν τα πέντε κεράκια στην τούρτα, κάνοντας καθένας τον δικό του απολογισμό και μιλώντας για τον ρόλο που έπαιξε και παίζει ο πολύτιμος αυτός πυρήνας πολιτισμού στις δικές τους ζωές.

ΣΤΑΘΗΣ ΣΟΥΛΗΣ

«Νιώθω ευγνώμων για όλα όσα μου έχουν απλόχερα δοθεί»

Ο νεαρός αρχιμουσικός μιλάει για τις δυσκολίες αλλά και για τις χαρές που του προσφέρει το επάγγελμά του.

Το αγοράκι που ανακάλυψε την κλασική μουσική την εποχή που έκανε τα πρώτα βήματά του και που ξεκίνησε να παίζει πιάνο στα τέσσερά του χρόνια βρίσκεται τώρα στο πόντιον της Εθνικής Λυρικής Σκηνής και διευθύνει τον «Οθέλλο» του Βέρντη! Ο Στάθης Σούλης χαρακτηρίζει το εγχείριμα «εξαιρετικά απαιτητικό για τον μαέστρο και για όλους τους μουσικούς που συμμετέχουν, ένα εγχείριμα με όλες τις δυσκολίες που έχουν τα έργα μεγάλου βεληνεκούς». Την ίδια όμως στιγμή δεν δείχνει να φοβάται τα δύσκολα ή τουλάχιστον δεν φοβάται να τα αντιμετωπίσει, να κάνει την προσπάθειά του: «Θέτω πάντα υψηλά όνειρα και στόχους, ασχέτως αν θα πραγιατοποιηθούν ή όχι» λέει. «Από εκεί και πέρα, πιστεύω πως αν δουλέψεις και αν σε ευνοήσουν και λόγο, λιγάκι, οι συνθήκες, κάτι θα γίνει. Και αν δεν είναι ακριβώς εκείνο που είχες στο μυαλό σου, θα είναι κάτι άλλο που και αυτό θα σε βοηθήσει να προχωρήσεις και να εξελιχθείς».

Ο νεαρός μαέστρος που συνεργάζεται και με την Εθνική Λυρική Σκηνή απολαμβάνει ιδιαίτερα τη δημιουργική περίοδο των δοκιμών κάθε φορά που συμμετέχει σε μια νέα παραγωγή, χαρακτηρίζοντας μεγάλο πλεονέκτημα «τη δυνατότητα να εργαζόμαστε σε χώρους σύγχρονους, οι οποίοι πληρούν όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις, όπως οι χώροι της Λυρικής στο Κέντρο Πολιτισμού Ιδρυμα Σταύρος Νιάρχος. Εδώ υπάρχουν οι αίθουσες, οι τεχνικές δυνατότητες, η μεγάλη σκηνή και ο άνετος χώρος για την ορχήστρα που μπορούν να φιλοξενήσουν πολυπρόσωπες παραγωγές. Είμαστε τυχεροί που μας δίνεται πλέον η ευκαιρία να κινούμαστε καθημερινά και να δημιουργούμε σε ένα τέτοιο περιβάλλον».

Βεβαίως, η Ελλάδα δεν παύει να είναι μια χώρα όπου «ο μουσικός – αναφέρομαι στους μαέστρους, στους μουσικούς της ορχήστρας, στους σολίστες και στους τραγουδιστές που ασχολούνται με την κλασική μουσική

– είναι δύσκολο να χτίσει μια σωστή καριέρα. Υπάρχουν πολύ λίγες θέσεις. Μην ξεχνάτε πως όλα αυτά τα χρόνια έχουμε μία μόνο όπερα και τις ίδιες συμφωνικές ορχήστρες. Οταν αυξάνεται ο αριθμός των μουσικών, όταν αυξάνεται ο αριθμός των μαέστρων, για να μιλήσω για τη δική μου ειδικότητα, γίνονται πιο λίγες οι ευκαιρίες και τότε είναι ακόμα πιο δύσκολο να ασκεί κάποιος το επάγγελμά του σε συνεχή ροή». Πώς είναι δυνατόν μέσα σε ένα τέτοιο περιβάλλον ανασφάλειας ο καλλιτέχνης να διατηρήσει την όρεξή του για δουλειά, να παραμένει δημιουργικός; «Δεν είναι καθόλου εύκολο», λέει ο Στάθης Σούλης, «όμως την ίδια στιγμή, η επωτερική ανάγκη να κάνεις μουσική σε σπρώχνει να κοιτάζεις μπροστά και να δώσεις τον αγώνα σου. Είναι δύσκολο και επικίνδυνο το καθημερινό κυνήγι της δουλειάς, δημιουργεί άγχος, σε απομονώνει, απομονώνει την ψυχή σου και λειτουργείς αρνητικά απέναντι σε όλο αυτό που έχεις να αντιμετωπίσεις ως μαέστρος, ως μουσικός. Τι πρέπει να κάνεις; Οπως σας είπα ξανά, να θέτεις στόχους και να δουλεύεις, να μελετάς, να βελτιώνεσαι διαρκώς. Και να έχεις και λίγη τύχη. Χρειάζεται και αυτή».

Ο ίδιος θεωρεί πως είχε την απαραίτητη τύχη: «Μέχρι τώρα μονάχα δόθηκαν αρκετές ευκαιρίες. Πράγματα που ονειρεύομουν πραγματοποιήθηκαν, γι' αυτό και νιώθω ευλογημένος. Νιώθω ευγνώμων για όλα όσα μου έχουν απλόχερα δοθεί. Και συνεχίζω να μελετώ και να ονειρεύομαι». Ποια είναι λοιπόν τα όνειρα που κάνει αυτή την περίοδο; «Για να είμαι ειλικρινής, τελευταίως ονειρεύομαι αποκλειστικά τον «Οθέλλο», ο οποίος απαιτεί όλη την ενέργειά μου. (γελάει) Τι άλλο προσδοκώ; Ο, τι με καλεί, ό, τι με χρειάζεται. Ανεξαρτήτως του πόσο μεγάλη παραγωγή είναι! Το μόνο που θέλω είναι να υπάρχει καλό κλίκα συνεργασίας, ευχάριστη απιδοσφαίριση, ένα περιβάλλον που να ευνοεί τη δημιουργία».

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ΝΙΚΟΣ ΚΟΚΚΑΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΣΤΑΜΟΥ

«Θέλεις κίνητρο για να συνεχίσεις να ονειρεύεσαι»

Πιάρε τα πρώτα μαθήματα χορού σε ηλικία τριών ετών, στη συνέχεια όμως, μεγαλώνοντας, ασχολήθηκε με τη ρυθμική γυμναστική, για να γίνει πρωταθλήτρια Ελλάδος. Ένας τραυματισμός την ανάγκασε να αποχωρήσει από τον εξαιρετικά σκληρό χώρο του αθλητισμού. Οχι για να ασχοληθεί με κάτι πιο εύκολο, αλλά για να σταδιοδρομήσει σε έναν εξίσου σκληρό χώρο, εκείνον του κλασικού μπαλέτου. «Ημουν, εξάλλου, μαθημένη στα δύσκολα» λέει η ίδια γελώντας. Η Ελευθερία Στάμου σπούδασε στη σχολή της Εθνικής Λυρικής Σκηνής και ξεκίνησε μια νέα σταδιοδρομία, καθώς «με το που αποφοίτησα έδωσα οντισιόν και μπήκα, με προσέλαβαν αμέσως στον οργανισμό ως χορεύτρια».

Ειτού, αν κάποτε περνούσε όλη την ημέρα της στα γυμναστήρια και στα αθλητικά τερέν, τώρα την περνάει στις εγκαταστάσεις του Κέντρου Πολιτισμού Ιδρυμα Σταύρος Νιάρχος, σε αυτές τις «σύγχρονες αίθουσες που μου θυμίζουν πολύ τα στούντιο του Nederlands Dans Theater, όσον αφορά την αισθητική. Γιατί είναι ένας χώρος με πολύ μοντέρνα αισθητική. Και, ακόμα και αν ακουστεί παράξενο ή υπερβολικό, το να εργάζομαι, το να χορεύεις σε μια τέτοια αίθουσα, σε έναν χώρο ευρωπαϊκών προδιαγραφών, μπορεί να αλλάξει ακόμα και τον τρόπο με τον οποίο χορεύεις. Ο άνετος χώρος σου δίνει ανάσα, σου δίνει αέρα, δίνει άλλο εύρος στην κίνησή σου».

Μπορεί η ίδια να έχει βρει στο Μπαλέτο της Εθνικής Λυρικής Σκηνής το περιβάλλον, την ομάδα που τη βοηθάει να είναι δημιουργική, όπως δεν πάνε να κοιτάζει με έννοια το ευρύτερο περιβάλλον, αυτή τη «ψικρή, πολύ μικρή αγορά, γιατί, κακά τα φέματα, το θέμα κλασικός χορός στην Ελλάδα περιορίζεται σχεδόν μόνο στην ΕΛΣ. Εγώ είμαι από τους τυχερούς, γιατί εντάχθηκα στο δυναμικό της. Αυτό δεν σημαίνει πως κάθε καλός κλασικός χορευτής θα βρει την ευκαιρία και την τύχη του στην Ελλάδα. Είναι κρίμα όμως που σε όλη τη χώρα δεν υπάρχει άλλη ομάδα κλασικού μπαλέτου, ούτε καν στη Θεσσαλονίκη. Ενώ υπάρχει δυναμικό, ενώ υπάρχουν καλοί δάσκαλοι, ενώ υπάρχουν σχολές χορού, λείπει η οργανωμένη παιδεία. Λείπει το υπόβαθρο, ένα σωστά οργανωμένο εκπαιδευτικό σύστημα, ενώ δεν έχουμε ούτε τις κατάλληλες υποδομές». Πώς ξεκινάει κάποιος να κάνει χορό σε αυτό το αρκετά δυσοισιωνό περιβάλλον; «Από αγάπη! Ομως, ας λέμε την αλήθεια, εύκολα κόβονται τα φτερά σε ένα παιδί που συνειδητοποιεί πως το μόνο που μπορεί να κάνει είναι να δώσει οντισιόν στη Λυρική. Πώσους να απορροφήσει η Λυρική, έναν, δύο χορευτές κάθε φορά που ανοίγουν νέες θέσεις; Ο ανταγωνισμός είναι τεράστιος!».

Η Ελευθερία Στάμου παραδέχεται πως «αν και είχα τις παραγωγές της Λυρικής, και ήμουν, επαναλαμβάνω, από τις τυχερές, υπήρχαν στιγμές που καλλιτεχνικά ένιωθα ένα κενό. Γ' αυτό, παράλληλα με την ελληνική καριέρα μου, έκανα οντισιόν και στο εξωτερικό, γιατί ήθελα να χορεύω». Μιλάει χωρίς να χάνει ποτέ το χαμόγελό της για μια καθημερινότητα που μόνο εύκολη δεν τη λες. «Είναι πράγματι πολλές οι ώρες που πρέπει να αφιερώσεις στον κλασικό χορό, είναι πολλοί και οι τραυματισμοί. Συχνά νιώθεις μεγάλη σωματική και ψυχολογική κούραση... Ας μην ξεχνάμε πως για εμάς ο χορός δεν είναι χόριπι, είναι βιοπορισμός. Οι συνάδελφοι που δεν δουλεύουν στη Λυρική είναι πολύ δύσκολο να κρατήσουν το όνειρό τους ζωντανό, είναι πολύ δύσκολο να βρίσκουν κάθε μέρα κίνητρο ώστε να γυμνάζονται και να βρίσκονται σε φόρμα. Οταν αναγκάζεσαι να κάνεις και άλλες δουλειές για να σπηρίζεις αυτό το όνειρο, χάνεις τον στόχο σου. Κουράζεσαι, ειδικά όσο μεγαλώνεις. Θέλεις κίνητρο για να συνεχίσεις να ονειρεύεσαι». Τα δικά της όνειρα; Οι πηγές από τις οποίες αντλεί η ίδια την απαραίτητη δύναμη και την απαραίτητη έμπνευση για να συνεχίζει; «Ονειρεύομαι να δουλεύω κάθε μέρα πιο σοφά» λέει και συμπληρώνει: «Θέλω να καταφέρω να δουλέψω με κάπιοιους, συγκεκριμένους χορογράφους. Θέλω, στο τέλος της ημέρας, να μπορέσω να φύγω σεισιοπρεπώς, με ψυχική υγεία, και χωρίς κάποιον σοβαρό τραυματισμό».

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΛΤΣΑΣ

«Η πρόκληση να αναλάβω ένα μουσείο ιδιωτικό πάντα μεγάλη»

Ο νέος επιοτυμονικός διευθυντής του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης μιλάει αποκλειστικά στο BHMAGAZINO για τον καινούργιο ρόλο του και τις προκλήσεις του.

ΑΠΟ ΤΗ
ΜΑΡΙΑΕΝΑ ΑΣΤΡΑΝΕΛΛΟΥ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΝΙΚΟΣ ΚΟΚΚΑΣ

Ο Νικόλαος Καλτσάς είναι ένας μειλίχιος άνθρωπος, ένας άνδρας χαμηλών τόνων συγκριτικά με το ύψος των περιστάσεων στο οποίο έχει ορθώσει το ανάστημά του κατά καιρούς. Με πλούσιο έργο πίσω του – μόνο η θητεία του στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο αριθμεί 19 χρόνια, έντεκα από τα οποία βρισκόταν στην κεφαλή ως διευθυντής του, υπεύθυνος τελικά για την ανακαίνιση του επ' αφορμή των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 και για τον σχεδιασμό και την επανέκθεση των συλλογών αλλά και για εκθέσεις που άφησαν ιστορία, όπως το περίφημο «Ναυάγιο των Αντικυθήρων» το 2012, που αποτέλεσε και το κύκνειο άσμα του στο μουσείο, καθώς αικονιόθησε η οικειοθελής αποχώρησή του. Αυτός ο διακεκριμένος αρχαιολόγος, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, αναλαμβάνει τα ηνία της επιστημονικής διεύθυνσης του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης και θα οδηγήσει το μικρό μουσείο με τη μεγάλη εμβέλεια στη νέα μετα-Νικολάου Σταμπολίδη εποχή του.

Συναντήθηκαμε στο γραφείο του στον πρώτο όροφο του Μεγάρου Σταθάτου, από όπου εποιημένη τη νέα περιοδική έκθεση του Μουσείου αφιερωμένη στο αρχαίο Θέατρο. «Είμαστε ακόμα στην αρχή, δουλεύουμε το μουσειολογικό κομμάτι και καταρτίζουμε τη λίστα με τα αντικείμενα» θα πει σχετικά.

Η πρώτη ερώτηση αφορά πάντα το όραμα ενός νέου διευθυντή. Ποιο είναι το δικό σας για το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης στο οποίο υπάρχει ήδη ένα έντονο στίγμα;

«Ήταν μια πρόκληση για εμένα

να έρθω στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης και να αναλάβω τη διεύθυνσή του μετά την πολύχρονη θητεία μου στο μεγαλύτερο μουσείο της χώρας, στο Εθνικό Αρχαιολογικό, στο οποίο ήμουν διευθυντής για 11 χρόνια. Παρακολουθούσα τις δραστηριότητές τους όταν όμως ήρθα εδώ ανακάλυψα πολύ περισσότερα από τις περιοδικές εκθέσεις, τα εκπαιδευτικά προγράμματα, τις εκθέσεις με νεότερη τέχνη, και αυτό μου δημιούργησε πολύ θετικές εντυπώσεις. Έγώ φυσικά ασχολούμαι με την επιστημονική διεύθυνση στη θέση που είχε ο κ. Σταμπολίδης, ο οποίος έκανε ένα εξαιρετικό έργο στο μουσείο. Σκέψεις υπάρχουν, αλλά βρίσκονται σε στάδιο συζητήσεων και όταν καταλήξουμε κάπου με τον χρόνο θα ανακοινωθούν. Βεβαίως, οι περιοδικές αρχαιολογικές εκθέσεις θα συνεχιστούν. Η πρώτη κίνηση που έχω κάνει είναι να προτείνω μια αρχαιολογική έκθεση για την οποία με την ομάδα των επιμελητών θα δουλέψουμε τα προσεχή δύο χρόνια, ώστε να παρουσιαστεί στο κοινό στα τέλη του '23. Θα έχει ως θέμα το αρχαίο θέατρο».

Γιατί επιλέξατε ως θεματική της το αρχαίο θέατρο;
 «Καταρχήν γιατί το θέατρο γενικά μου αρέσει. Κι έπειτα το θέμα αυτό είναι κάτιο το οποίο είχα πάντα στο μυαλό μου. Η σκέψη αυτή έγινε πιο συγκεκριμένη όταν το 2004 παρουσιάσαμε την έκθεση "Αγών" στο ΕΑΜ με την ευκαιρία των Ολυμπιακών Αγώνων, όπου εκτός από τους αθλητικούς αγώνες υπήρχε και μια ενότητα για τους αγώνες του πνεύματος, συνεπώς και για τους δραματικούς αγώνες που λάμβαναν χώρα στις γιορτές των Μεγάλων Διονυσίων στην Αθήνα. Μια έκθεση πάνω στο αρχαίο θέατρο, την απόλυτη

έκφραση του δημοκρατικού λόγου, ήταν το πρώτο πράγμα που ήθελα να κάνω στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης. Από εκεί και πέρα θα διαμορφωθούν συν τω χρόνω κι άλλες προτάσεις. Θα ήθελα να ασχοληθώ λίγο με τις μόνιμες εκθέσεις οι οποίες στην εποχή τους, όταν πρωτοπαρουσιάστηκαν πριν από 30 χρόνια, ήταν καταπληκτικές. Σε όλα τα μουσεία οι μόνιμες εκθέσεις θέλουν μια ανανέωση, ένα φρεσκάρισμα. Άλλαζε και η ματά με την οποία βλέπουμε πλέον τα μουσεία, ως χώρους μάθησης και αναψυχής».

Σας ενδιαφέρει να συνεχίσετε την παράδοση των εκθέσεων όπου συνυπάρχουν αρχαιολογικά αντικείμενα με σύγχρονη τέχνη;

«Ασφαλώς, αν υπάρξει μια θεματική η οποία μπορεί να προσφέρει κάτιο ουσιαστικό σε αυτή τη σχέση. Άλλωστε και στο αρχαιολογικό μουσείο παρουσιάσαμε ανάλογες εκθέσεις με σύγχρονους καλλιτέχνες. Κυρίως, όμως, στο ΕΑΜ παρουσιάζαμε μια αρχαιολογική έκθεση σχεδόν κάθε χρόνο. Και αυτό γιατί αισθανόμουν χρέος μου να αναδείξω εκείνο το τόσο μεγάλο απόθεμα αρχαίων έργων του Εθνικού Μουσείου. Υπήρχε τέτοιος πλούτος έργων που μπορούσε να κάνεις πάρα πολλές θεματικές εκθέσεις. "Το Ναυάγιο των Αντικυθήρων", ενώ ήταν μια έκθεση φαινομενικά αρχαιολογική, ουσιαστικά ήταν μια θεματική έκθεση, καθώς έδινε την εικόνα μιας εποχής, για παράδειγμα τις αντιλήψεις της για την εμπορία έργων τέχνης, αλλά προπαντός παρουσίαζε την τεχνολογία της εποχής, με κεντρικό έκθεμα τον περίφημο μηχανισμό των Αντικυθήρων».

Από το ΕΑΜ φύγατε το 2012 επειδή είχε κλείσει ένας κύκλος, όπως

είχατε πει τότε, και θέλατε να αφοσιωθείτε στο ανασκαφικό και στο συγγραφικό σας έργο. Πατί Θελήσατε να επιστρέψετε σε ένα μουσείο;

«Ναι, έτσι έγινε, και οφείλω να ομολογήσω ότι αυτό έκανα όλα αυτά τα χρόνια, μελετούσα και έγραφα. Η πρόταση για την ανάληψη της θέσης του διευθυντή στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης μού έγινε το περασμένο καλοκαίρι. Ήταν μια πρόταση την οποία αρχικά δεν αρνήθηκα. Σκέψη μου πάρα πολύ όλες τις παραμέτρους και τελικά δέχτηκα. Η πρόκληση να αναλάβω ένα μουσείο ιδιωτικό ήταν μεγάλη».

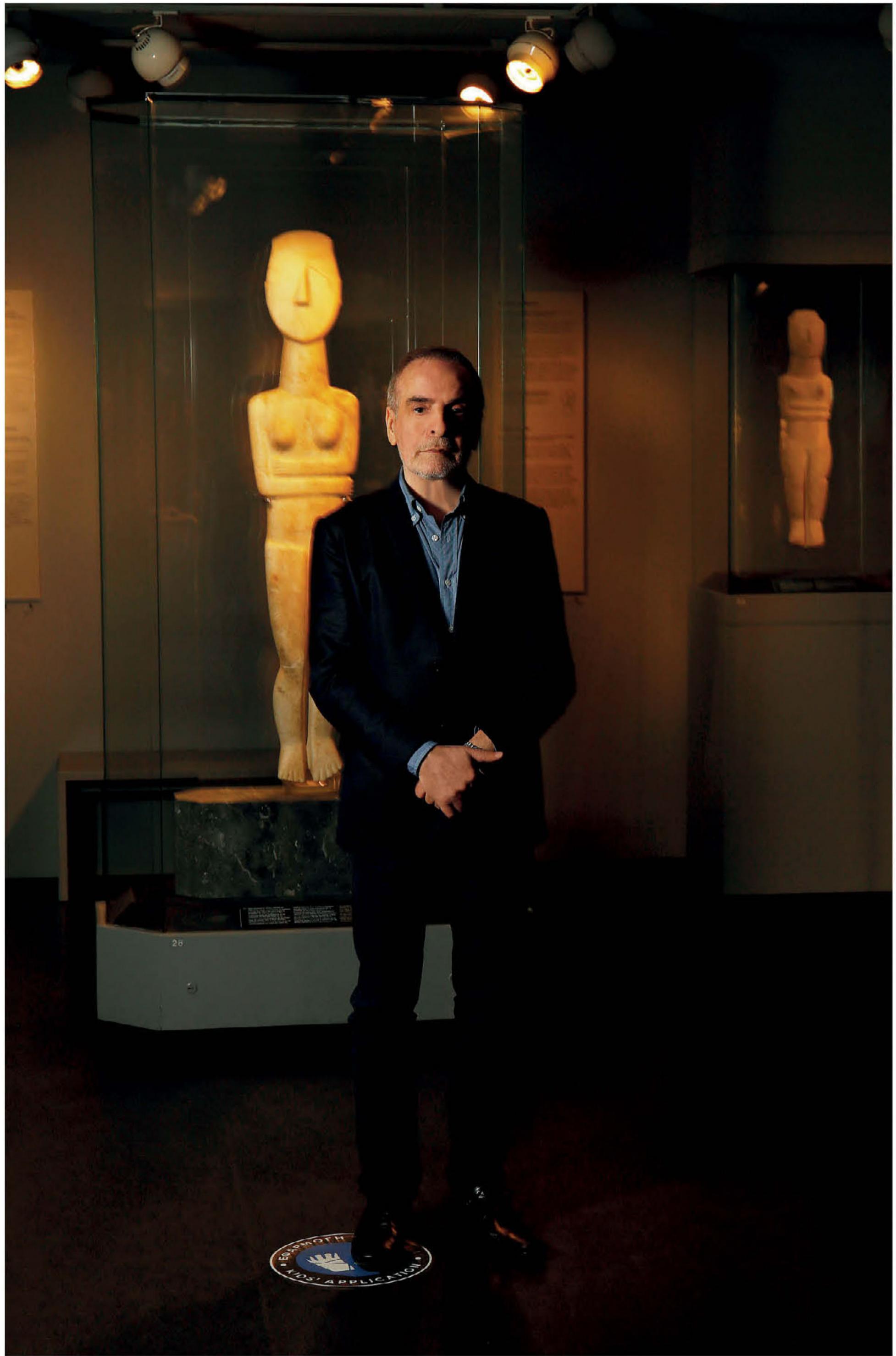
Σας ενδιαφέρει να «πειράξετε» το προφίλ του μουσείου ώστε να διαφοροποιηθείτε;

«Το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης έχει διαμορφώσει ένα προφίλ το οποίο θεωρείται πολύ επιτυχημένο, οπότε δεν βλέπω το λόγο να θέλει κανείς να το "αλλάξει". Μπορεί με τον χρόνο να παρουσιαστούν τέτοιες συνθήκες που να μπορέσει να βελτιώσει κάποια πράγματα, είναι πολύ λογικό, αλλά το προφίλ του μουσείου θα διατηρηθεί ως έχει. Καλύπτει μια πολλαπλότητα δραστηριοτήτων και έχει πολύ καλές σχέσεις με το κοινό. Οι δραστηριότητές του κρατούν το μουσείο πολύ φηλά παρά το μικρό του μέγεθος».

Ποια είναι η μέχρι τώρα «παρθενική» εμπειρία σας από την εργασία σας σε ένα μουσείο ιδιωτικού δικαίου;

«Διακρίνω μεγάλες διαφορές. Καταρχήν, η δομή είναι εντελώς διαφορετική. Σε ένα δημόσιο μουσείο, μεγάλο ή μικρό, ο διευθυντής είναι υπεύθυνος για τα πάντα. Εδώ τα πράγματα είναι διαφορετικά, υπάρχουν πολύ καλά κατανεμημένες αρμοδιότη-

«Η πρώτη κίνηση που έχω κάνει στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης είναι να προτείνω μια αρχαιολογική έκθεση για την οποία με την ομάδα των επιμελητών θα δουλέψουμε τα προσεχή δύο χρόνια, ώστε να παρουσιαστεί στο κοινό στα τέλη του '23. Θα έχει ως θέμα το αρχαίο θέατρο»

MIDORI

«Επινυχία σημαινεί να υπηρετείς το γενικό καζέ»

Η διεθνούς φήμης βιολονίστρια και ακτιβίστρια μιλάει αποκλειστικά στο BHMAGAZINO με αφορμή την επικείμενη εμφάνισή της στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΑ ΒΙΔΟ

Η βιολονίστρια μιτέρα της κατάλαβε πως η κόρη της είχε μουσικό αφτί προτού καν αυτή περπατήσει. Ετσι, όταν συμπλήρωσε τα τρία χρόνια της, της πήρε δώρο ένα βιολί και άρχισε να της παραδίδει μαθήματα. Η Μίντορι έκανε την πρώτη της εμφάνιση σε ηλικία έξι ετών στην Οσάκα της Ιαπωνίας, την πόλη όπου είχε γεννηθεί και ζούσε με τους γονείς της. Συνέχισε τις σπουδές της στις ΗΠΑ, όπου μετακόμισε με τη μητέρα της μετά το διαζύγιο των γονιών της, για να γνωρίσει τους πρώτους θριάμβους της, έφηβη ακόμα, δίπλα σε μαέστρους όπως ο Ζούμπιν Μέτα και ο Λέοναρντ Μπερνστάιν. Σαράντα χρόνια μετά, οι θρίαμβοι συνεχίζονται, με την πενηντάρχρονη σήμερα καλλιτέχνιδα να απασχολεί τον διεθνή Τύπο, όχι μόνο με την τέχνη της αλλά και με το παιδαγωγικό και ακτιβιστικό έργο της. Έργο το οποίο αφορά κυρίως τη διάδοση της μουσικής σε περιβάλλοντα – χωριά, κοινότητες, κοινωνικές ομάδες – που δεν έχουν πρόσβαση στα ωδεία και στις αίθουσες συναυλιών. Από το 1992, οπότε ίδρυσε τον οργανισμό «Midori and Friends», μέχρι σήμερα η Midori συνεχίζει τον αγώνα και αφιερώνει μεγάλο μέρος της ενέργειάς της στη μουσική εκπαίδευση ανθρώπων όλων των ηλικιών. Οπος συνεχίζει να ηχογραφεί και να εμφανίζεται στις μεγάλες σκηνές. Συνθέσεις που περιλαμβάνονται στην τελευταία, αφιερωμένη αποκλειστικά στον Μπετόβεν, δισκογραφική δουλειά της φέρνει στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών όπου θα εμφανιστεί την Κυριακή 27 Φεβρουαρίου (κοντσέρτο για βιολί και ορχήστρα σε ρε μείζονα, έργο 61, Ρομάντσα αρ. 1 για βιολί και ορχήστρα σε σολ μείζονα, έργο 40, Ρομάντσα αρ. 2 για βιολί και ορχήστρα σε φα μείζονα, έργο 50 και Συμφωνία αρ. 4 σε σύνφεως μείζονα, έργο 60). Με αφορμή την πολυαναμενόμενη συναυλία μιλάει αποκλειστικά στο BHMAGAZINO για τον κορυφαίο γερμανό συνθέτη, για την τέχνη της αλλά και για το πάθος της για την εκπαίδευση. Επιβεβαιώνοντας για άλλη μία φορά πως εκτός από σημαντική μουσικός είναι ένας άνθρωπος γεμάτος έγνοια για τους άλλους, κυρίως για τους αδύναμους. Μια

γυναίκα που δεν αντιλαμβάνεται την τέχνη ως ένα όχημα που οδηγεί την ίδια στην επιτυχία, αλλά ως έναν κόσμο που γεννάει και μεταλαμπαδεύει την αισιοδοξία και την αγάπη.

Επανεκκίνηση, λοιπόν, επιστροφή στις αίθουσες συναυλιών. Σας στοίχισε, αλήθεια, πολύ η απομόνωση της πανδημίας;
«Θα έλεγα πως κατά τη διάρκεια της πανδημίας έμαθα πολλά και διάφορα. Ενα από τα πιο χρήσιμα είναι πως δεν είμαι τόσο ανεπίδεκτη στα θέματα της τεχνολογίας, όπως π.χ. στη χρήση του Zoom. Εμαθα να κάνω παρουσιάσεις και πολλά άλλα πράγματα στο Διαδίκτυο, καθώς μεταξύ άλλων στο Curtis Institute of Music έπρεπε να διδάξουμε μέσω Zoom και όχι με φυσική παρουσία. Νομίζω πως έμαθα να υιοθετώ την τεχνολογία, αν και δεν νομίζω πως θα αντικαταστήσει την πρόσωπο με πρόσωπο επαφή. Χάρη σε αυτήν μπόρεσα να διατηρήσω την επαφή μου με τους σπουδαστές μου, με τα παιδιά και με τους ηλικιωμένους, να πραγματοποιήσω τα προγράμματα των οργανισμών όπου δραστηριοποιούμαι – είχαμε προγράμματα και για την COVID-19... Μπόρεσα και να αναθέσω ένα κομμάτι, να γίνουν πρόβες και να παρουσιαστεί live, πάντα μέσω Internet. Εμαθα πολλά και πραγματικά χάριζομαι που είχα αυτή την ευκαιρία».

Η απόλυτα θετική αντιμετώπιση μιας δύσκολης κατάστασης...

«Δεν με πείραξε το ότι ήμουν κλεισμένη στο σπίτι και δεν μπορούσα να βγω, γιατί είχα τόσα πολλά να κάνω στο Zoom που δεν υπήρχε χρόνος για να βγω. Επιπλέον, μπόρεσα να μελετήσω, να ασχοληθώ με τον εαυτό μου – να τον κρατήσω σε φόρμα και να φροντίσω την υγεία μου – όπότε πράγματι δεν περίσσευε χρόνος, ήμουν χαρούμενη που δεν χρειαζόταν να βγω. Μπόρεσα να παραμείνω ασφαλής και υγιής και παραγωγική. Επιπλέον, αισθάνομαι ευγνώμων που ήμουν στο σπίτι μαζί με τη μιτέρα μου».

Αναφερθήκατε στο εκπαιδευτικό-ακτιβιστικό έργο σας με το οποίο ασχολείστε εδώ και χρόνια. Τι σας σπρώχνει στον ακτιβισμό;

«Ξεκίνησα επιθυμώντας να φέρω τη μουσική κοντά σε εκείνους που για διάφορους λόγους δεν είχαν εύκολη πρόσβαση. Αρχισα να εργάζομαι με ηλικιωμένους και με παιδιά. Η αρχή όλων των δραστηριοτήτων μου βρίσκεται, νομίζω, εκεί: Ήθελα να μοιράζομαι τη μουσική. Είδα πως ένας καλός τρόπος ήταν να το κάνω μέσα από την εκπαίδευση, και έτσι ίδρυσα το «Midori and Friends» και ξεκίνησα δραστηριότητες στα σχολεία. Αυτό άρχισε να αναπτύσσεται, να εξελίσσεται και να με εμπνέει να προχωρώ περισσότερο. Είναι μια απασχόληση που πραγματικά την απολαμβάνω, όταν βρίσκομαι στα στρατόπεδα των προσφύγων, όταν πηγαίνω ακόμα και σε περιοχές τόσο απομονωμένες που οι κάτοικοί τους μπορεί να βλέπουν κάποιον που δεν πρόερχεται από τη χώρα τους για πρώτη φορά στη ζωή τους. Μιλάω για χωριά που δεν έχουν περιληφθεί ακόμα στους χάρτες. Μου αρέσει τόσο πολύ να μοιράζομαι τη μουσική! Όλα ξεκινούν από αυτό το πάθος μου: Η κεντρική ιδέα είναι να παραμείνω συνδεδεμένη με την εκάστοτε κοινότητα, να εμπλακώ στην εκάστοτε κοινότητα, να μπορέσω πραγματικά να συνεισφέρω παραμένοντας χρήσιμη και δραστήρια».

Ξεκινήσατε πολύ νέα. Πότε ακριβώς εκδηλώθηκε αυτό το πάθος;

«Μεγάλωσα παραπτρώντας τα μέλη της οικογένειάς μου. Εβλεπα πως ό,τι και αν έκαναν, πάντα συμμετείχαν στην κοινωνία με πολύ ενεργό τρόπο. Μεγάλωνα περιτριγυρισμένη από αυτή την ενέργεια. Επειτα γνώρισα και επηρεάστηκα από πολύ νωρίς από υπέροχους μουσικούς που μου μίλησαν για την ανάγκη να κάνουμε τη μουσική πιο προστή στους ανθρώπους. Είδα καλλιτέχνες όπως ο Λέοναρντ Μπερνστάιν και ο Αϊζακ Στερν, οι οποίοι άνοιξαν δρόμους στους μουσικούς να συμπεριφέρονται ως ενεργοί πολίτες, να γίνονται ακτιβιστές. Ήθελαν να προσφέρουν στην κοινωνία. Πράγματι άνοιξαν δρόμους, ειδικά ο Στερν μίλησε για την ευθύνη του να είσαι άνθρωπος, λέγοντας πως είναι πιο σημαντική από το να είσαι μουσικός. Θεωρούσε πως τα επαγγέλματά μας μπορούν να παίξουν σημαντικούς ρόλους στην κοινωνία».

ΣΗΠΤΙΑ-ΕΕΝΟΔΟΧΕΙΑ

Ιδιωτικές κατοικίες που μοιάζουν με σουίτες πολυτελείας και που παρέχουν στους ιδιοκτήτες τους εικοσιτετράωρες υπηρεσίες πεντάστερου καταλύματος.

CARBONLEO.COM

Μινιμαλιστική χλιδή στο σαλόνι, την τραπεζαρία (δεξιά) αλλά και στο λουτρό (επάνω) των διαμερισμάτων του Four Seasons του Μόντρεαλ.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΑ ΒΙΑΩ

«Το Ritz είναι το σπίτι μου» είχε πει κάποτε η Κοκό Σανέλ. Και κυριολεκτούσε. Η μεγάλη κυρία της γαλλικής μόδας έζησε στο πολυτελές ξενοδοχείο για 34 χρόνια! Λέγεται μάλιστα πώς εκεί, από τη σουίτα 302, κοιτάζοντας από τη φηλά την Place Vendôme, εμπνεύστηκε το σχήμα του πώματος του μπουκαλιού που περιέχει το άρωμα Chanel No 5. Δεν είναι η μόνη επώνυμη που επέλεξε για μεγάλη χρονική περίοδο το δωμάτιο ενός ξενοδοχείου για μόνιμη κατοικία της. Ο Οσκαρ Ουάιλντ συνήθιζε επίσης να μένει για μεγάλες περιόδους σε ξενοδοχεία, μόνο που στη δική του περίπτωση δεν ήταν πάντα ακριβά, καθώς δεν είχε πάντα την οικονομική δυνατότητα. Πάντως το παρισινό

CARBONLEO.COM

L'Hôtel, που παλαιότερα ονομαζόταν L'Alsace και όπου ο Ουάιλντ έζησε τους τελευταίους μήνες της ζωής του (και άφησε εκεί την τελευταία του πνοή) διαφημίζεται ακόμα ως «η τελευταία κατοικία του διάστημου ιρλανδού συγγραφέα». Και ο Μπομπ Ντίλαν διατηρούσε ένα δωμάτιο στο Chelsea Hotel του Μανχάταν από το 1961 έως το 1964 αλλά και αργότερα – εκεί μάλιστα έγραψε τα τραγούδια «Sad Eyed Lady of the Lowlands» και «Sara». Το 2018 η πόρτα του δωματίου του δημοπρατήθηκε για 100.000 δολάρια!

Να λοιπόν που τα ξενοδοχεία δεν είναι μόνο για σύντομη διαμονή μερικών ημερών, όπως δηλαδή τα χρησιμοποιούμε οι περισσότεροι. Υπάρχουν πάντα εκείνα, ανάμεσά τους και ορισμένα υπερπολυτελή, που παραχω-

Η κλασική κομψότητα χαρακτηρίζει το OWO Residences by Raffles (κάτω) που στεγάζεται στο ιστορικό κτίριο του Old War Office (δεξιά).

BUILDINGTON

ρούν τα δωμάτια και τις σουίτες τους ακόμα και για μακρόχρονες περιόδους στους πελάτες τους, κυρίως σε εκείνους που βάζουν βαθιά το χέρι στην ταύτη. Υπάρχουν και εκείνα και έχουν διαθέσει ορισμένα διαμερίσματα, ακόμα και πέρυγες ολόκληρες, προς πώληση. Οι αγοραστές τους, οι άνθρωποι που εγκαθίστανται και που στήνουν εκεί τη μόνιμη κατοικία τους, επωφελούνται (πάντα με το αζημώτο) των υπηρεσιών που το ξενοδοχείο παρέχει στους πελάτες του: Εχουν καθημερινή καθαριότητά στο δωμάτιό τους, χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες της ρεσεψιόν και

Το ξύλο είναι ένα υλικό που έχει χρησιμοποιηθεί πολύ στο εσωτερικό του The Chedi Andermatt στις Ελβετικές Αλπεις.

CHEDI ANDERMATT

Εσωτερική άποψη του Four Seasons του Μόντρεαλ.

To OWO Residences by Raffles ξεκινάει τη λειτουργία του μέσα στο 2022 στο ιστορικό κτίριο του Old War Office που έχει συνδεθεί με τον Ερρίκο Η' και τον Ουίνστον Τσόρτσιλ

του room service, γυμνάζονται στο γυμναστήριο, απολαμβάνουν θεραπείες στο spa, δειπνούν στα εστιατόρια και κολυμπούν στην πισίνα του ξενοδοχείου... Ζωή ωραία και άνετη!

Costa Navarino, Conrad & Waldorf Astoria Residences

Ζωή σαν αυτή που θα απολαμβάνουν σε μερικά χρόνια εκείνοι που θα αγοράσουν διαμέρισμα στο αθηναϊκό Hilton: Το ξενοδοχείο που έκλεισε έπειτα από 58 χρόνια λειτουργίας ανανιωφρώνεται εκ βάθρων για να επιστρέψει ως Conrad. Στη νέα εποχή λειτουργίας του θα διαθέτει 280 δωμάτια και σουίτες αλλά και 50 υπερπολυτελή διαμερίσματα προ-ορισμένα για μόνιμες κατοικίες, οι οποίες θα λειτουργήσουν υπό τα brands Conrad Residences και Waldorf Astoria Residences της Hilton. Παρόμοιο αναντυξιακό πλάνο ακολουθείται και στο Costa Navarino: Το πεντάστερο ξενοδοχείο της Μεσσηνίας χτίζει και πωλεί πολυτελείς κατοικίες αξίας κάποιων εκατομμυρίων στις γειτονιές που διαμορφώνονται σταδιακά μέσα στις εκτάσεις του.

Οπως γράφτηκε, δύο από αυτές τις κατοικίες αγόρασε πέρυσι η οικογένεια Αντετοκούντη. Οι βίλες που κατασκευάζονται έχουν επιφάνεια από 235 έως 295 τ.μ. (σε οικόπεδα επιφάνειας από 700 έως 1.300 τ.μ.) και διαθέτουν ιδιωτική πισίνα και κίπο. Οι ιδιοκτήτες και οι οικογένειές τους θα έχουν πρόσβαση στις εγκαταστάσεις και στις υπηρεσίες του ξενοδοχείου. Οι τιμές ξεκινούν από το 1,25 εκατ. ευρώ και αυξάνονται με βάση την τοποθεσία, το μέγεθος του οικοπέδου και τον αριθμό δωματίων του κάθε σπιτιού.

Ενα ιστορικό κτίριο ζει ξανά

Στο Λονδίνο, το Grosvenor House Suites παρέχει άνετα διαμερίσματα, ορισμένα εκ των οποίων (τα πιο προνομιούχα) έχουν θέα στο Hyde Park. Οσο για το OWO Residences by Raffles, αυτό ξεκινάει τη λειτουργία του μέσα στο 2022 στο ιστορικό κτίριο του Old War Office: Πολυτελή δωμάτια ξενοδοχείου (θα είναι το πρώτο «Raffles» ξενοδοχείο της αγγλικής πρωτεύουσας) αλλά και ιδιόκτητα διαμερίσματα (85 τον αριθμό), spa,